

ogsaa det Andet: at see, hvorledes vore Indtægter og Udgifter i det Hele stille sig, og hvorledes de Momenter, hvorpaa vor hele Balance beroer, ere blevne forrykkede. Jeg skal imidlertid, som før nævnt, ikke nu gaae vidtløftigt ind paa dette Spørgsmaal. Jeg skal blot kortelig fremhæve, at, hvis man vil anstille en Sammenstilling imellem Tilstanden i Aaret 1861 — det Aar, da der af den lovgivende Magt for Kongeriget blev taget Beslutning om at indlade sig paa Sernbanebygningerne i Nørrejylland — og Tilstanden nu, saa maa man for det Første erindre, at man i 1861 var kommen til det med Hensyn til Formuens Standpunkt faamest gunstige Resultat, at man kun havde en Deficit, der var 31,486,000 Rd., og at man altsaa i saa Henseende stod saaledes, som man havde staaet paa det lykkeligste Punkt i den hele lange Periode, men at vi nu staae ved et Deficit paa 56,651,000 Rd., og man maa tillige erindre, at man, naar der sees hen til de Momenter og Elementer, hvoraf den fremtidige Balance skal konstrueres, vil træffe paa mærkbare Uoverensstemmelser mellem 1861 og 1867 og paa den sørgeligste Tilbagegang. Jeg skal her blot fremhæve de tre Punkter, der naturligvis ere de afgjørende, thi paa en stor Deel Punkter er der ingen synderlig Forandring at spore eller dog kun en aldeles forsvindende og intetsigende. Naar man saaledes f. Ex. vil sammenligne Udgifterne til Cultusministeriet og Udgifterne til Justitsministeriet, eller naar man vil sammenligne Indtægterne af Hartkornskatterne og af Vigningskatten, Landskatten, Bygningskatten o. s. v., da er dette Punkter, paa hvilke der ikke er nogen betydelig Forandring at bemærke. Men der er derimod tre Poster, som i en ganske overordentlig Grad udtrykke Forskjellen imellem før og nu. — Den ene af disse er naturligvis den, der hænger sammen med Gjælden og Activerne. Herved maa jeg bemærke, at der, hvis man vilde tage Gjælden alene for sig, vilde komme et aldeles uretfærdigt Resultat frem. Hvis man f. Ex. af

Forslaget til den sidste Finantslov, det, der nu foreligger, kun vilde tage det uhyre Beløb, som deri staaer opført som Statsgjælden, saa vilde det være fuldkomment urigtigt og aldeles forvirrende. Man maa vel huske paa, at, naar Gjælden er saa stor, som den her staaer opført, og naar den vil medføre de overordentlige Byrder, som den ifølge Finantslovsforslaget sees at ville medføre, saa hidrører dette tildeels fra særlige Forhold, fra at man har posteret tilsvarende Bidrag til Dækning af Gjælden paa Reserverfonden under Activerne, saaledes at vi til Gjengjæld faae en Reserverfond og et Activbeløb, der er aldeles defornt, og som ikke paa nogen som helst Maade staaer i Forhold til vort hele finantsielle Legeme; det er et fuldkomment vanstaaet Hoved, der er sat paa dette, og som man maa haabe kan blive reduceret om ikke lang Tid. Det gaaer altsaa slet ikke an at tage Gjældsbyrden alene. Nei, man maa gjøre, hvad jeg gjorde før, og hvad der vil komme til at hænge noget sammen med min tidligere Opgjørelse, omenstjændt det dog ikke falder ganske sammen dermed. Det er nemlig en ganske naturlig og simpel Sammenstilling at sige, at der er en Deel Statsforpligtigheder, der Aar for Aar skulle dækkes med Penge, og hvortil der Aar for Aar maa opkræves og staffles Penge tilveie gennem Skatter, men at der ved Siden heraf tillige er en Gjæld, hvorigennem vi have gjort Opregning med Fortiden og dens Krav, og at der til Dækning af denne Gjæld er overladt en Række af Eiendomme, lad det være i Papirer, lad det være i frugtbringende Jord-eiendomme, altsaa en Række af Indtægtskilder, der slet ikke ramme Statsborgerne som Skattebydere — thi det er aabenbart ligegyldigt for Skatteborgeren som saadan, og der kommer ikke derfor større Skat af hans Lomme, om der kommer nok saa store Beløb ind gennem Domaineaafgifterne og deslige Indtægter. For at dømmes rigtigt om den aarlige Byrde, der hviler paa Staten ved saadanne Gjældsforhold, maa man altsaa anstille en Sammenstilling imellem, hvad der fordrer til at dække Gjæl-